

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย

The Development of Physical Health in Early Childhood by Applying Movement and Rhythmic Activities in Experiential Learning Management

กาญจนา เพ็ชรตะกั่ว*

รองศาสตราจารย์ วีระดา ภิญโญ**

ดร.ดวงกมล จิตติเวช**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และแบบประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสถิติที่ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีพัฒนาการด้านร่างกายหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ/พัฒนาการด้านร่างกาย

Abstract

The purpose of this research was to compare achievement in mathematics learning on “decimal” lessons of grade 6 students using cooperative learning – TGT technique and the traditional approach. The sample was eighty grade six students from two classes in the first semester of the 2009 academic year. Students were divided randomly into two groups at the equal number of 40: experimental and controlled groups. The instruments used were lessons plans using TGT technique and achievement test. The data was analyzed by

*นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

**อาจารย์ที่ปรึกษา

mean, standard deviation, t-test, identifying the statistical significance at a level of .01.

The finding was that the achievement in mathematics learning on “decimal” lessons taught by using cooperative learning - TGT technique and the traditional approach was different at a level of 0.01 statistical significance; meanwhile, the students who were taught by using cooperative learning TGT technique got higher scores than students who were taught by traditional approach.

Key Word: A Comparison of Achievement/ Cooperative Learning

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ และการค้า ดังจะเห็นได้จากความพยายามในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศด้วยการยกระดับความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศตนให้สามารถสร้างโรงงานและทำงานด้วยวิทยาการที่ก้าวหน้าได้ การสร้างเสริมความรู้แก่ประชากรในประเทศจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญและจำเป็นในอันที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการสร้างประชากรในประเทศให้มีพื้นฐานความรู้ที่ดีเพียงพอจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับใช้พัฒนาความรู้ต่อไปในอนาคต

การจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นรากฐานชีวิตมนุษย์ และสิ่งนี้ยังฝังรากลึกมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราทั้งเป็นฐานรองรับการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะ

กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, 9) เป็นการปูพื้นฐานอันมั่นคงให้กับเด็กที่จะต้องก้าวไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนและเป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป (บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2548, 32) ซึ่งพื้นฐานดังกล่าวครอบคลุมพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางสังคม และพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาในระยะต่อไปตลอด โดยมุ่งเสริมสร้างพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เจริญและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความพร้อมในการเรียนรู้ทักษะชีวิตโดยเน้นเด็กศูนย์กลางการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, 16)

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดหลักการเล็งดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม ซึ่งการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิตเป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการทุกๆ ด้าน การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตต่างๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองในทุกๆ ด้าน (วรภรณ์ รักษ์วิชัย, 2535) กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่ระบุไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรม

ที่ช่วยพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว ร่างกาย การฟัง การปฏิบัติตามคำสั่ง การเป็นผู้นำ ผู้ตามและการใช้จินตนาการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เราสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านร่างกาย ซึ่งอยู่ในลักษณะกิจกรรมต่างๆ การเคลื่อนไหวและ จังหวะ ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาด้าน ต่าง โดยเฉพาะด้านร่างกาย เพราะเด็กได้เคลื่อนไหว โดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก และพัฒนาความรู้สึก นึกคิด การรับรู้และเกิดการเรียนรู้ไปด้วย การจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางด้านร่างกายให้ กับเด็กปฐมวัยควรมีการจัดอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น และฝึกการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก เช่น ขึงผ้า ม้าหมุน บาร์เตียว เครื่องห้อยโหน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ ที่จัดไว้ที่สนามให้เด็กได้เล่นในกิจกรรมกลางแจ้งเช่น เดียวกันการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวอื่นๆ ก็ควร ที่จะมียุทธศาสตร์ประกอบการเคลื่อนไหว เพราะเด็กได้ ฝึกฝนและเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส เด็กจะเรียนรู้ ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ จอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้โดยผ่านการกระทำ จะทำให้เด็กมีความ เข้าใจดีขึ้น และเพียเจท์ เห็นว่า เด็กควรเรียนรู้โดย ใช้ประสาทสัมผัสอันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทาง สติปัญญา การเล่นเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับ เด็ก อุปกรณ์ที่นำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้าน ร่างกายเพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหว เป็นอุปกรณ์ ที่มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความพร้อมทางด้าน ร่างกาย ช่วยสร้างพัฒนาการของกล้ามเนื้อทั้งความ แข็งแรง และความสัมพันธ์ในการแสดงออกจนเกิด เป็นความคล่องแคล่ว ซึ่งความแข็งแรงของกล้ามเนื้อส่งผลให้เด็กมีน้ำหนักตัวและส่วนสูงเพิ่มขึ้น ทั้งยังช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่สง่างามอีกด้วย

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทาง ด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยมีหลากหลายวิธี สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและ จังหวะมาเป็นรูปแบบในการดำเนินกิจกรรม ดังที่

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, 20) กล่าวว่า กิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะมีความจำเป็นสำหรับเด็ก ปฐมวัย ที่ควรได้รับการสนับสนุนและฝึกหัดอย่าง สม่ำเสมอ เพราะโดยธรรมชาติเด็กปฐมวัยจะชอบ เคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา ครูควรเปิดโอกาส ให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่าง อิสระตามจินตนาการ เริ่มจากการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย พื้นที่ จังหวะ ทิศทางและระดับ สิ่ง ต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับ กล้ามเนื้อ เพื่อให้เด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ คล่องตัวว่องไว กล้ามเนื้อแข็งแรง มีความยืดหยุ่น และสามารถทรงตัวได้ดี หากเด็กได้เคลื่อนไหว ร่างกายมากเพียงพอ ย่อมเกิดการเรียนรู้ทางสังคม มากยิ่งขึ้น เพราะกิจกรรมการเคลื่อนไหวมีผลต่อ ความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กและช่วยให้เด็กมี ทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อ หยิบจับ มีทักษะทางสังคม สามารถแก้ปัญหา เรียนรู้ที่จะปรับตัว มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หากเด็กปฐมวัยได้ รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างเต็มที่ ย่อมทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ มากขึ้น นอกจากนี้ วราภรณ์ รักวิชัย (2540, 124) กล่าวว่า โดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยไม่ชอบอยู่นิ่ง จะมีการเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา เช่น วิ่ง กระโดด ปีนป่าย กลิ้ง หมุน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อ เป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กปฐมวัย ครู ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหว อวัยวะต่างๆ ของร่างกายอย่างสม่ำเสมอ หากเด็ก ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายอย่าง สม่ำเสมอ ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของอวัยวะต่างๆ ที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาความ สามารถด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและพัฒนา ทักษะกลไกในการทำงานของอวัยวะต่างๆ ซึ่งล้วน มีปัจจัยสำคัญมาจากความสามารถในการเคลื่อนไหว

ร่างกายในวัยเด็กทั้งสิ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และสังคม ได้อย่างเหมาะสม เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 ห้องเรียน ของโรงเรียนวัดนิมมานรดี ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 270 คน โดยใช้ข้อมูลจากงานทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนวัดนิมมานรดี สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิมมานรดี ประจำปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1

ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยจำแนกตามความสามารถในการพัฒนากล้ามเนื้อ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในการใช้กล้ามเนื้อ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ แตกต่างกัน โดยผลการพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์เคลื่อนไหวและจังหวะ สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาค้นคว้าอภิปรายได้ดังนี้

หลังจากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีพัฒนาการทางร่างกายด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะในท่าทางโยคะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กโดยครูผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์

(2550) ที่กล่าวว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายคือการจัดกิจกรรมที่ให้ได้เคลื่อนไหวที่ตรงตามความสามารถความสนใจของเด็กซึ่งวัยของเด็ก จะเป็นวัยที่ไม่อยู่นิ่ง ชอบวิ่ง ชอบเดิน ชอบกระโดดครูจึงต้องเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างผู้ประเมินและผู้อวางแผนโดยครูเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมผู้สังเกตการณ์แสดงออกของพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก จากที่กล่าวมาเป็นอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กในทางที่ดีขึ้น และงานวิจัยของ กิตติมา เฟื่องฟู (2550) พบว่า เด็กวัยนี้จะสามารถบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายในการเดิน การวิ่งและการกระโดดได้อย่างเสรี ซึ่งพัฒนาการของกล้ามเนื้อใหญ่จะมีความ

ก้าวหน้ามากกว่ากล้ามเนื้อเล็ก และจะสามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ดีขึ้นตามอายุ พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กจะพัฒนาตามแกน เราจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล บางคนช้า บางคนเร็ว รวมทั้งงานวิจัยของ พีระ บุญจริง (2547) พบว่าบทบาทของครูมีความสำคัญมาก ต้องเข้าใจเด็กและต้องอ่อนไหวตามอารมณ์และความต้องการของเด็ก โดยธรรมชาติของเด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชอบแสดงออก มีความร่าเริงแจ่มใส และชอบสิ่งแปลกใหม่ กิจกรรมโยคะจึงเหมาะสำหรับเด็กเพราะเป็นท่าทางที่เลียนแบบสัตว์และธรรมชาติ มีการเคลื่อนไหวที่ทำท่ายเด็กมีพลังใจและรู้จักตนเองเนื่องจากได้สังเกตความเคลื่อนไหวของตนเอง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กิตติมา เฟื่องฟู. (2550). การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงแอโรบิค. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- พีระ บุญจริง. (2540). โยคะชำระโรค (พิมพ์ครั้งที่ 2). ราชบุรี: ธรรมลักษณะการพิมพ์.
- วรารมณี รักวิจัย. (2535). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. (2543). การประเมินพัฒนาการเชิงพลวัตสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2544). การวัดและประเมินผลแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2540). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโครงการนันทนาการและประเมินเห็นเด็กเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สัมพันธ์กราฟฟิค.
- Plaget, J. (1994). *The moral judgment of the child*. New York: Basic Books.